

Pressemeddelelse, 19. oktober 2017

SVAR PÅ RAPPORTEN

Kulturministeriets nye rapport, *De kunstneriske uddannelser - forslag til en fremtidig organisering*, skrevet af rektor for Rytmisk Musikkonservatorium Henrik Sveidahl, anbefaler at samle de videregående kunstneriske uddannelser i én kunstnerisk uddannelsesinstitution, som bl.a. skulle inkludere Forfatterskolen.

Dette scenarium skulle ifølge rapporten have økonomiske og strategiske fordele, hjælpe uddannelserne til højere kvalitet, større internationalisering, mere "videnopbygning" og klæde dem bedre på til et "ændret kunst- og kulturforbrug".

Institutionen ville have ca. 1775 studerende og ville bestå af følgende otte skoler, som "i udgangspunktet skulle beholde deres nuværende navn og profil":

Den Danske Scenekunstscole, København, Aarhus, Odense, Fredericia, Odsherred (ca. 225 studerende)

Det Kgl. Danske Kunstakademis Billedkunstscoler, København, Aarhus, Odense (ca. 245 studerende)

Forfatterskolen, København (ca. 15 studerende)

Den Danske Filmskole, København (ca. 95 studerende)

Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Frederiksberg (ca. 340 studerende)

Det Jyske Musikkonservatorium, Aarhus, Aalborg (ca. 400 studerende)

Syddansk Musikkonservatorium, Odense, Esbjerg (ca. 260 studerende)

Rytmisk Musikkonservatorium, København (ca. 195 studerende)

Det betones i rapportens afslutning, at en sådan national institutions succes ville afhænge af, "om den lykkes med at balancere hensynet til det enkelte kunstområdes behov på den ene side og det samlede områdes behov på den anden side."

Og det er jo just det springende punkt. Hvad rapporten, for Forfatterskolen at se, ofte overser, er de enkelte kunstarters fagspecifikke forskelle, og det vil i praksis sige de forskellige behov for meget forskellige typer af studerende.

De skabende kunstnere som fx billedkunstnere, filmkunstnere og forfattere fylder ikke meget i rapportens billede af en fremtidig multiinstitution af primært udøvende kunstnere, der igennem institutionens "overordnede strategi" og "fælles retning" skal lære at navigere i det "ændrede kunst- og kulturforbrug". Dette er kritisabelt set fra Forfatterskolens side. Men det er også generelt et truende perspektiv for original, skabende kunst i Danmark.

Til baggrund for Sveidahls analyse ligger bl.a. samtaler med otte udenlandske kunstuddannelser, de fleste store og multifaglige. Ikke en eneste af dem har dog en forfatteruddannelse eller beskæftiger sig med litteratur. Rapporten angiver også som baggrund for analysen samtaler med over 30 eksperter og interessenter, hvor man kan tælle mange fra fx den rytmiske musiks verden, men kun én person fra litteraturen, nemlig forfatteren Jan Thielke, formand for Danske Skønlitterære Forfattere, som har deltaget i ét 2,5-times fællesmøde med fem andre interessenter. Ud fra den manglende research på området kan det ikke undre, at rapportens analyse af udfordringer og fremtidsmuligheder for en uddannelse som Forfatterskolen ofte nærmer sig det rene gætværk.

Rapporten siger fx om den nødvendige internationalisering af kunstuddannelser: "I international sammenhæng er de danske kunstneriske uddannelsesinstitutioner meget små. Det indebærer, at det i visse sammenhænge kan være en udfordring for institutionerne hver for sig at have international gennemslagskraft og indgå i ligeværdigt samarbejde med førende udenlandske uddannelsesinstitutioner, som typisk er markant større og ofte også flerfaglige ... (Der er) flere udfordringer for især de mindste institutioner med at løfte internationaliseringsopgaven til et niveau, der sikrer, at institutionerne kan være med blandt de bedste i verden."

Her er selve perspektivet på det internationale samarbejde forkert, for os at se. Forfatterskolen har en meget stærk placering blandt fx de nordiske forfatteruddannelser, den regnes ofte som den bedste af dem og har mange ansøgere fra hele Norden, FORDI den er en lille eliteuddannelse og stærkt fagspecifik. Da Gale Burns, vicepræsident for EACWP (European Association of Creative Writing Programmes), besøgte Forfatterskolen i foråret, udtrykte han nærmest misundelse over skolens organisationsform, "A school for writers and RUN by writers," hvilket fx ikke er tilfældet på det store fag Creative Writing på Kingston University, London, hvor han underviser. Eliteuddannelsen og den stærke fagspecificitet skaber simpelthen gode resultater for de studerende, og det viser sig fx ved, at omkring 70 % af Forfatterskolens dimittender opnår at udgive selvstændigt, hvilket er en meget høj succesrate for skriveuddannelser internationalt set.

Rapporten siger også om den nødvendige "videnopbygning" på en kunstnerisk uddannelse: "Stærke fagmiljøer er kendetegnet ved en stor bredde og dybde i de faglige kompetencer og den viden, de studerende har adgang til. Hvis et fagligt miljø er meget småt med få undervisere tilknyttet, kan det udfordre uddannelsens kvalitet. Det er i særlig grad de små billedkunstakademier og Forfatterskolen, der er kendetegnet ved meget små faglige miljøer."

Her tager rapporten grundlæggende fejl af Forfatterskolens fagspecifikke situation. Ingen kunstart i Danmark har så stærk en vidensopbygning som litteraturen. Det er her underordnet, hvor stor Forfatterskolen er, vores faglige miljø udvikles ikke i en institutionel osteklokke, men består i det simple faktum, at litteraturen i århundreder igennem poetik, teoretisering, essayistik og samfundsdebat har set det som nødvendigt at reflektere over sig selv og sit samfund, hvilket også gælder i dag. Institutionelt er vores fagfæller her typisk de mange litterære fag på universiteterne, hvor vi jævnligt henter gæsteundervisere, og som vi samarbejder med flere gange årligt. Det såkaldt "tværinstitutionelle videncenter", som rapporten forestiller sig, at en fremtidig multiinstitution skulle tilføjes som en slags forskningsmæssig overbygning, ville næppe kunne måle sig med det faglige vidensmiljø, som vi i forvejen har.

Og her antydes faktisk et stort problem i rapportens manglende interesse for de enkelte uddannelsers virkelighed – en manglende interesse som ikke lover godt for en eventuel stor, samlet institution. Forfatterskolen er en lille skole, som måske let kan overses blandt konservatoriernes hundredvis af

studerende, men litteraturen som kunstart og kulturarv er ikke af lille betydning i det danske samfund. Den er til stede i danskundervisningen i enhver folkeskoleklasse, i universiteternes videnskab, i godnathistorier og julesalmer, i mediernes værdidebat – hvor forfatterne ofte er de toneangivende stemmer i diskussioner om fx racisme, køn og klimaforandringer – og ikke mindst har litteraturen igennem sine mange former indflydelse på den enkeltes bevidsthed og fantasi, hermed på vores evne til nytænkning og evne til fællesskab. At en rapport, som vil optegne scenarier for fremtidig kunstuddannelse og dermed fremtidig kunst, i så ringe grad medtænker det dynamiske forhold, enhver kunstart har til sin omverden, at den generelt reducerer kunst til at handle om at levere til et ”kunst- og kulturforbrug”, bør faktisk påtales af kulturministeren.

Forfatterskolen har igennem 30 år bidraget substantielt til dansk litteratur igennem de mange markante forfattere, som er dimitteret fra skolen. Vi vil gerne fortsat bidrage til en højnelse af den kunstneriske kvalitet og til kunstnerisk nytænkning. Vi vil også meget gerne fortsat samarbejde tværkunstnerisk med andre kunstneriske uddannelser, et af den nye rapports mest konkrete krav til fremtidige kunstuddannelser. Men vi er overbeviste om, at dette bedst gøres igennem en styrkelse af kernefagligheden og først og fremmest ved at sætte de individuelle studerende, hos os forfatterne, forrest. Det er dem, der er den fremtidige kunstneriske virkelighed, og det er administrationen, der skal indrette sig efter virkeligheden, ikke omvendt. Vores erfaring er, at de studerende på Forfatterskolen først og fremmest søger et frirum til at udvikle deres personlige kunstneriske vision, og at de dernæst søger et kollegialt fællesskab med andre, som har samme interesse. Hvad de derimod IKKE ønsker, er topledelse, ”fælles retning” og ”overordnet strategi” for en institution med 1700 studerende, tvungne samarbejder, den uundgåeligt øgede bureaukratisering og ”kvalitetskontrol”, som en stor institution ville medføre, og de uden tvivl store økonomiske omkostninger, som selve fusioneringen ifølge erfaringer fra udlandet ville medføre.

Vi kunne forestille os disse midler brugt bedre andetsteds, omend måske mindre spektakulært:

Til en større fælles pulje til rejseaktivitet, internationale gæstelærere og internationalt samarbejde for de videregående kunstneriske uddannelser.

Til, for litteraturens talentudviklings vedkommende, årlige puljer til indkøb af ny dansk litteratur til skolebiblioteker og danskundervisning, puljer til forfatterbesøg på skoler og gymnasier.

Til seminarer afholdt af Forfatterskolen, hvor de stadigt flere offentlige og private skrivekurser landet over kunne mødes, diskutere fag, udvikle metoder og opbygge viden.

Blot tre forslag til aktiviteter, som ville være billigere og mindre prangende end en ny, stor centraliseret kunstuddannelse, men som uden tvivl ville have en mere direkte positiv virkning for litteraturen i Danmark og dens internationale kvalitet.

Jeppe Brixvold, rektor for Forfatterskolen.